

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
כ"ו ניסן תשע"ב

פרשה:

פרשת שמיני

כותרת:

יהודים - עם של מהפכנים

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת שמיני

יהודים - עם של מהפכנים

אנחנו חיים בתקופה של מהפכות. בשנה האחרונה התחוללו מהפכות בעולם, בלוב, בתימן, בסוריה, במצרים ובתוניס. בכל העולם הערבי יצאו מאות אלפים להפגין נגד הממשלות שלהם. בכמה מקומות כבר הדיחו את המנהיגים, ואילו במקומות אחרים כמו איראן וירדן זהו ענין של זמן עד המהפכה המקומית שם.

יהודים הם עם של מהפכנים. לכל אורך ההיסטוריה יהודים היו מעורבים במהפכות, וברוב המקרים היו בין מנהיגי המהפכות הגדולות. זה היה כאן בארצות הברית במלחמה של ה"תנועה לזכויות האזרח", בצעדה הגדולה שהוביל לוחם החופש מרטין לותר קינג צעדו איתו יד ביד מנהיגים יהודים מפורסמים. כך גם בדרום אפריקה מובילי המאבק נגד ממשלת האפרטהייד היו רבנים דגולים. הרב ברנהרד שהיה אחד מגדולי הרבנים בדרום אפריקה ומקורב מאד לרבי, היה נואם בכל שבוע בבית הכנסת בחריפות נגד הממשל בזמנו, עד שהם איימו עליו שהם יגרשו אותו מהמדינה ובכל זאת הוא לא נרתע.

הדברים נכונים גם לגבי המהפכה הבולשביקית שהמנהיגים שלה היו יהודים, כמו טרוצקי ועוד. מסופר שאדמו"ר המהר"ש נפגש פעם עם שרים חשובים ורמי מעלה בממשלת הצאר שבאותה תקופה, והוא פנה ושאל אותם מדוע הממשלה מעודדת את הפוגרומים ברוסיה. הם השיבו לו: הצעירים היהודים הם חוד החנית במלחמה נגד הממשלה, ואם-כן מדוע אתם באים בטענות אלינו, תרסנו את הצעירים שלכם!

כך היו הדברים גם בעבר הרחוק יותר. מה אירע בחג החנוכה? מרד של היהודים בישראל נגד השלטון היווני. יהודה המכבי הרים את נס המרד נגד הממשל ששלט באותה עת. כך גם בסיפור של בר כוכבא, הרומאים שלטו בישראל והחריבו את בית המקדש השני, חמישים שנה אחר כך קם רבי עקיבא, המהפכן הגדול, והוביל מרד נגד הרומאים שהיו מעצמה עולמית ולמרות הכל הוא נלחם עמם. וכך היה בכל דור ודור שהיהודים היו ממנהלי ומארגני המהפכות העולמיות.

מהיכן נובעת התכונה הזאת? מוכרחים לומר שזוהי תכונה שזורמת ב-DNA של כל יהודי שקיימת בו התכונה למרוד ולחולל מהפכות...

התשובה האמיתית לכל התופעה הזאת היא: אברהם אבינו. בתורה אברהם אבינו מכונה בשם "אברהם העברי" (בראשית יד, יג). המדרש אומר על כך ש"כל העולם מעבר אחד והוא מעבר אחד" (בר"ר ס"פ מ"ב). כל העולם היו עובדי עבודה זרה, לכל אחד היה את העבודה זרה הפרטית שלו, ולפתע מגיע אדם צעיר וטוען כלפי כולם שהכל שטויות והבלים, והאלילים שלהם לא שוים כלום.

אביו תרח היה שר חשוב אצל נמרוד שהיה מלך של כל העולם. נמרוד ושאר המנהיגים היו עובדי עבודה זרה, ולפתע קם אברהם - "אחד היה אברהם" (יחזקאל לג, כד) - והלך נגד הזרם! הוא החל לספר לכולם שיש בעל הבית אחד לכל העולם והוא הקב"ה בורא העולם.

אברהם אבינו היה למעשה המהפכן הראשון. הוא זה שעמד ומרד במוסכמות של העולם ולא התפעל מכך שכל העולם היו נגדו. הוא התעקש על שלו, נזרק לתוך הכבשן וניצל. אברהם אבינו הנחיל והוריש את הכוח הזה לכל הדורות הבאים אחריו.

מה שאירע לאברהם אבינו אירע פעם נוספת במשך ההיסטוריה היהודית. בתקופה שנבוכדנצר מלך בבל שלט בעולם הוא החליט יום אחד להקים פסל מזהב בגובה של שישים אמה. הוא הזמין מכל אומה ואומה משלחת של שלושה אנשים להשתחוות לצלם שהקים.

היו לו אז שלושה יועצים יהודים: חנניה, מישאל ועזריה. המדרש מספר שהוא קרא להם ואמר להם: האם לא כך אמר ירמיהו "הגוי והממלכה אשר לא יעבדו את נבוכדנצר... בחרב וברעב ובדבר אפקוד" - או שאתם מקיימים את ראש הפסוק, ואם לא אני אקיים בכם את סופו של הפסוק! אם לא תעבדו את העבודה זרה שלי - אשליך אתכם לכבשן האש. והם הגיבו לדבריו: "במיסים ובארנוניות אתה מלך עלינו אבל לדבר הזה שאתה אומר לנו נבוכדנצר אתה, **אתה והכלב שוים**" (ויקר"ר לב, ו).

לשמע הדברים, נבוכדנצר התרגז וצוה להשליך אותם לאלתר לכבשן האש. אך הקב"ה עשה נס והם יצאו חיים מתוך כבשן האש.

***

פרשת השבוע נקראת בשם "שמיני". השם של הפרשה כבר מסמל את הרעיון הנזכר. המספר שבע מסמל את הטבע; העולם נברא בשבעה ימים ובכל שבוע הגלגל חוזר, יש את הדברים שעושים ביום ראשון ויש את המטלות של יום שני וכו' וכו'. וכשמגיע יום ראשון אנחנו חוזרים ועושים את אותם דברים.

ואז לפתע מופיע המספר שמונה, שקורא לנו לשבור את השגרה, משהו שמעל השבע, מעל לטבע השגרתי והאפרורי, קצת לצאת מעצמך.

ולכן חנוכה שענינו הוא "מרד" הוא במספר שמונה (ימים) וכן מצות ברית מילה שהיא למעלה מן השכל וההבנה - נעשית דווקא ביום השמיני.

ויתרה מזו: בפרשה עצמה אנחנו מוצאים את הרעיון הזה. בפרשה אנחנו קוראים על חנוכת המשכן. היום הזה היה צריך להיות היום השמח והמאושר ביותר של אהרן הכהן, יום ההכתרה שלו לכהן גדול. ואכן אהרן משלים את כל המטלות שהוטלו עליו, הוא יורד מהמזבח, נכנס עם משה לאוהל מועד, יוצא ומברך את העם. ואז מתרחש האירוע הגדול: "ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח ... וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם" (שמיני ט, כד). כולם ראו בעיניהם את התגלות כבוד ה'.

ואז לפתע פורצים בני אהרן "נדב ואביהו איש מחתתו ויתנו בהן אש ... ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם". בני אהרן כל כך התלהבו מגילוי כבוד ה' שהם גם רצו להיות חלק מכל זה. הם שברו אפוא את החוקים ורצו והקטירו על המזבח אש בלי רשות, "אשר לא צוה אותם". בליבם של בני אהרן היתה עצורה אש של אהבה כלפי הקב"ה והם רצו להתקרב אליו יותר ויותר, וזה מה שדחף אותם לעשות את המעשה הזה.

נכון אמנם שבמעשה הספונטני שלהם הם חצו את הגבולות ונשרפו. אבל הרעיון שהם סימלו - הרצון לשבור את החוקים הנוקשים והשרירותיים ולצאת מהקיבעון - הוא בוודאי רעיון טוב לכשעצמו. בתוך כל אחד מאיתנו יש את האש הזאת שקיננה בליבם של בני אהרן הכהנים. בתוך כל אחד מאיתנו יש את התכונה לחולל מהפכות ולשבור מוסכמות ולשנות את העולם, לעשותו טוב ומושלם יותר.

לאחרונה הופיע ספר בשם "מדינת הסטארט אפ". הספר מנסה להבין מהו המנוע שעומד מאחורי הצמיחה הכלכלית האדירה של ישראל. המסקנה של מחברי הספר היא שהיהודים הם עם שלא מוכנים לקבל מוסכמות קבועות, הם תמיד מתעניינים ושואלים אולי אפשר לעשות זאת טוב יותר, בדרך אחרת.

ייתכן שגם המהפכות האחרונות שאנחנו רואים בעולם הערבי נובעות כתוצאה מהמהלכים הפנימיים בישראל. ישראל היא הדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון. במשך שנים שנה חיים בישראל מליון וחצי פלסטינים שטעמו בישראל את טעמה של הדמוקרטיה והם פתחו עיניים לכל העולם הערבי, הם ראו שאפשר לחיות בצורה אחרת והדיקטטורה המונהגת אצלם אינה מחוייבת המציאות.

כבר בשנת תשל"ט אמר הרבי, שבמוקדם או במאוחר העמים הערבים ימרדו במנהיגים שלהם, כשם שזה קרה באיראן - אמר הרבי - כך בהכרח יתרחש בכל המדינות הערביות שמדכאות את אזרחיהן (ראה בהרחבה בשיחת מוצש"ק תשא תשל"ט, 'שיחות קודש' כרך ב עמ' 328).

בדור האחרון ישנה מהפכה בעולם היהודי. בדרך כלל יהודים שהתרחקו מהיהדות לא חזרו אליה בחזרה. אך בדורנו הרבי הוביל מהפכה בעם היהודי והוא שינה את הכיוון: לא רק שיהודים לא נוטשים את היהדות באותם כמויות ומספרים גדולים כפי שהדברים היו בדורות הקודמים, אלא שלראשונה אנו רואים יהודים שאין להם שום רקע יהודי חוזרים בחזרה לחיק היהדות. אנחנו כאן כולנו חלק מאותה מהפכה גדולה.

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד